

УДК 75(477)

*Л. М. Нікопєнко**Українська академія друкарства***АЛЛА ГОРСЬКА
(1929–1970)***Вона прагнула кращого... Усім нам смерть судилася зарання..
Світлої пам'яті Алли Горської
Василь Стус*

Видатна художниця монументального і станкового живопису та знаменита активістка прав людини 60-років ХХ століття. Засновниця творчого клубу юності у Львові.

Не кожне земне життя можна зважити на філософських терезах. Алла Горська теж тільки йшла до самої себе — могутня та впевнена, видатна художниця, відома діячка правозахисного руху 60-их років в Україні.

Мистецтво А. Горської народилося з подолання труднощів і з вродженою інтуїцією.

Алла Горська народилася 18 вересня 1929 р. в Ялті. Її батько, Олександр Валентинович, був одним з організаторів радянського кіновиробництва. Мати — Олена, працювала вихователькою у дитячих закладах санітарно-шкільного типу. Постійного місця проживання сім'я Горських у Ялті не мала. У 1932 р. вони переїжджають до Москви, де батько обіймає посаду начальника виробництва тресту. Однак Горський не любив Москву, тому дуже зрадив, коли 1933 р. з'явилася нагода переїхати до Ленінграду. Тож війна там і застала 11-річну Аллу з матір'ю і братом, де вони й пережили дві блокади. Наприкінці 1943 р. родина переїхала до Києва. Для Алли Горської місто стало тією віхою, що визначила її подальше життя.

Протягом 1946–1948 рр. художниця навчалась у Київській школі ім'яні Тараса Шевченка, яку закінчила зі золотою медаллю. Далі вступає до Київського художнього інституту на живописний факультет. Після закінчення інституту працює у галузі станкового і монументального живопису. Для того періоду сім'я Горських була доволі заможною, і перед Аллою стелилися всі дороги до кар'єри художника. Ще навчаючись в інституті вона виходить заміж за студента цього ж закладу — Віктора Зарєцького. Та час розпорядився інакше: Аллі судилося познайомитися з поколінням, з якого згодом вирости українські шістдесятники: художники Опанас Заливаха, Віктор Зарєцький, поет Василь Симоненко, публіцист Євген Сверстюк та багато інших. Вона не могла пройти повз цих людей. Якщо потім її питали, чому ж так сталося, що дівчина з російськомовної сім'ї опинилась у лавах українських дисидентів, Алла відповідала: «Життя навколо таке неповторне...». Виявилися неважливими мова спілкування і традиції виховання — їх об'єднував дух часу, талант і звичайна людська чесність. Проте настав переломний момент, коли Горська

залишила позаду всі сумніви й остаточно визначилась як українка. Вона швидко вбирала в себе всі можливі відомості про українську культуру, особливо те, що належало до мистецтва. Таке духовне піднесення спонукає її до створення численних художніх творів: «Автопортрет з сином» (1960), «Портрет бабця» (1960), «Абетка» (1960), «Хліб», «Прип'ять», «Пором» (1962–1963), портрети Т. Шевченка, А. Петрицького, В. Симоненка, ряд мозаїчних композицій, панно для музею «Молода гвардія» в Краснодарі.

У 1962 р. Алла стала однією з організаторів відомого Клубу творчої молоді. Він дуже швидко перетворився в неформальне за духом об'єднання, до якого приєднувалися молоді літератори, актори, письменники, композитори, художники. Разом з В. Симоненком та Л. Танюком виявили місця поховання розстріляних НКВД на Лук'янівському та Васильківському цвинтарях. Хрущовська «відлига» швидко закінчилася. Уж в 1965 р. почалися перші арешти. Горську виключили зі Спілки художників за «ідейно-хибний» вітраж «Шевченка мати», виготовлений нею у вестибюлі Київського університету разом з художниками Л. Семікіною, П. Заливахом та Г. Севрук. На вітражі зображувався гнівний Шевченко, що однією рукою пригортає скривджену жінку — Україну, а у високо піднятій іншій — тримав книгу. Зображення супроводжувалося словами: «Возвеличу малиї отих рабів німих, я на сторожі коло їх поставлю слово». Вітраж було знищено адміністрацією університету. Після цього Горська була змушена шукати роботу, зокрема у Донбасі, створивши там з іншими художниками ряд монументально-декоративних комплексів, після чого її поновили у Спілці художників. Те, що вона робила важливо не стільки для нас тепер, скільки було важливим для них тоді. Вона боролася за справедливість. По арештах української інтелігенції в 1965 р. А. Горська подає скаргу протесту прокурору УРСР. Вона була присутня на судовому процесі В. Чорновола у Львові 1967 р., також підтримувала стосунки з родинами ув'язнених, надавала їм моральну та матеріальну допомогу. А. Горська пише листи з вимогою припинити практику протизаконних політичних процесів, після чого її знову виключили зі Спілки художників. Усе це спонукало до попереджень, стежень і погроз.

28 листопада 1970 р. Аллу Горську вбили в будинку свекра у м. Василькові біля Києва. Олексій Зарецькій — гідний син своїх батьків зберігає пам'ять і творчу спадщину художниці Алли Горської. Видано документальну книжку «Алла Горська. Червона тінь калини», а з 1996 р. на будинку, у якому мешкала художниця, відкрито меморіальну дошку. Ми українці повинні пам'ятати таку Людину, якій виповнюється 80-річчя з дня її народження!

АЛЛА ГОРСКАЯ (1929–1970)

Знаменитая художница монументальной и станковой живописи, активистка прав человека 60-гг. XX века. Основательница творческого клуба юности во Львове.

ALLA GORSKA (1929–1970)

An outstanding artist of monumental and easel painting and famous human rights activist of 60-ies years of 20th century. Founder of a Creative Youth Club in Lviv.

Стаття надійшла 12.05.09

УДК 37.03

І. В. Азарков

журнал «Принт плюс: папір і поліграфія», м. Київ

ЙОГО СПРАВА ЖИВЕ

(до 80-річчя з дня народження Р. Г. Іванченка)

Ця стаття — це спогади про професора Іванченка, який майже двадцять років присвятив підготовці редакторів на Київському вечірньому факультеті Українського поліграфічного інституту ім. Івана Федорова.

Увага й турбота цієї людини визначили становлення до нього багатьох журналістів, редакторів, видавців та поліграфістів. Понад п'ятдесят років тому прийшовши до Київського вечірнього факультету Українського поліграфічного інституту ім. Івана Федорова асистентом на кафедрі теорії та практики редагування, Роман Григорович Іванченко в подальшому її очолив. Після приєднання факультету до Київського політехнічного інституту під керівництвом професора Іванченка було закладено основи підготовки видавців та редакторів нової генерації.

Один з патріархів науки про редагування, автор підручника «Літературне редагування», на якому зросло не одне покоління редакторів, Роман Григорович не обмежував сферу своїх наукових інтересів лише редагуванням — ним підготовлено термінологічний словник з реклами, розроблено навчальний курс «Реклама».

Випускникам кафедри видавничої справи та редагування останніх років Роман Григорович запам'ятався не тільки як чудовий викладач означених курсів, а й чудовими афоризмами («Як казав великий Попандопуло, — розійдемося красиво» та «Не буває так, щоб ніяк не було»), а ще — традиційним «Хай вам щастить».